

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2018. gada 8. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Robežkontrole, patvērums, imigrācija – LESD 20. pants – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 7. un 24. pants – Direktīva 2008/115/EK – 5. un 11. pants – Trešās valsts valstspiederīgais, uz kuru attiecas aizliegums ieceļot teritorijā – Uzturēšanās pieteikums ģimenes atkalapvienošanās nolūkā ar Eiropas Savienības pilsoni, kurš nekad nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību – Atteikums izskatīt pieteikumu

Lieta C-82/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad voor Vreemdelingenbetwistingen* (Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 8. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 12. februārī, tiesvedībā

K.A.,

M.Z.,

M.J.,

N.N.N.,

O.I.O.,

R.I.,

B.A.

pret

Belgische Staat.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un K. Vajda [*C. Vajda*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Saffjan*], E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*], S. Rodins [*S. Rodin*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un K. Likurģs [*C. Lycourgos*] (referents),

ģenerālvokāte: E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretāre: S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 28. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- K.A., M.Z. un B.A. vārdā – J. De Lien, *advocaat*,
- M.J. vārdā – W. Goossens, *advocaat*,
- N.N.N. vārdā – B. Brijs, *advocaat*,
- Beļģijas valdības vārdā – C. Pochet un M. Jacobs, pārstāves, kurām palīdz C. Decordier, D. Matray un T. Bricout, *advocaten*,
- Grieķijas valdības vārdā – T. Papadopoulou, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – E. Montaguti un C. Cattabriga, kā arī P.J.O. Van Nuffel, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2017. gada 26. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 20. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 7. un 24. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.), 5. un 11. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts septiņās tiesvedībās starp K.A., M.Z., M.J., N.N.N., O.I.O., R.I., B.A. un *gemachtigde van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding* (valsts sekretāra patvēruma, migrācijas, sociālās integrācijas un nabadzības apkarošanas lietās pilnvarotā persona, turpmāk tekstā – “kompetentā valsts iestāde”) par šīs iestādes lēmumiem neizskatīt šo personu attiecīgos uzturēšanās pieteikumus ģimenes atkalapvienošanās nolūkā un, atkarībā no gadījuma, viņiem izdoto rīkojumu atstāt teritoriju vai noteikto pienākumu izpildīt rīkojumu atstāt teritoriju.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2008/115 preambulas 2. un 6. apsvērumā ir noteikts:

“(2) Briseles Eiropadome 2004. gada 4. un 5. novembrī aicināja izstrādāt ar kopīgiem standartiem pamatotu efektīvu izraidīšanas un atgriešanas politiku, lai person[u] atgriešana notiktu humānā veidā un pilnībā ievērojot viņu cilvēktiesības [pamattiesības] un cieņas neaizskaramību.

[..]

(6) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka trešo valstu valstspiederīgo nelikumīgu uzturēšanos pārtrauc, izmantojot taisnīgu un pārskatāmu procedūru. Saskaņā ar ES tiesību aktu pamatprincipiem lēmumi atbilstīgi šai direktīvai būtu jāpieņem, katru gadījumu izskatot atsevišķi un pamatojoties

uz objektīviem kritērijiem, norādot, ka būtu jāņem vērā ne tikai tie apsvērumi, kas saistīti ar nelegālu uzturēšanos. Izmantojot standarta veidlapas lēmumiem par atgriešanu, proti, atgriešanas un, ja tādi izsniegti, ieceļošanas aizlieguma lēmumiem un izraidīšanas lēmumiem, dalībvalstīm būtu jāievēro minētais princips un pilnībā jāievēro visi šajā direktīvā paredzētie piemērojamie nosacījumi.”

4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā ir noteikti kopēji standarti un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelikumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, ievērojot pamattiesības kā galvenos [Savienības] tiesību, kā arī starptautisko tiesību principus, tostarp pienākumu nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības.”

5 Direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šī direktīva attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā.”

6 Saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu:

“Šajā direktīvā piemēro turpmāk minētās definīcijas:

[..]

2) “nelikumīga uzturēšanās” ir tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti [Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 562/2006 (2006. gada 15. marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV 2006, L 105, 1. lpp.)] 5. pantā, vai arī citiem ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem šajā dalībvalstī;

3) “atgriešana” ir, attiecīgai personai brīvprātīgi ievērojot atgriešanās pienākumu vai piespiedu kārtā, došanās atpakaļ uz:

- personas izcelsmes valsti vai
- tranzīta valsti saskaņā ar Kopienas vai divpusējiem atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai citiem režīmiem, vai
- citu trešo valsti, kurā attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties un kurā viņu uzņems;

4) “atgriešanas lēmums” ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un noteikts vai konstatēts atgriešanās pienākums;

5) “izraidīšana” ir atgriešanās pienākuma izpilde piespiedu kārtā, proti, fiziska izvešana no dalībvalsts;

6) “ieceļošanas aizliegums” ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas uz noteiktu laiku posmu aizliedz ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā un kas pievienots atgriešanas lēmumam;

[..].”

7 Direktīvas 2008/115 5. pantā ir noteikts:

“Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstis pilnībā ņem vērā:

- a) bērna intereses,
 - b) ģimenes dzīvi,
 - c) attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā veselības stāvokli,
- un ievēro neizdošanas principu.”

8 Šis direktīvas 6. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Neskarot šā panta 2. līdz 5. punktā minētos izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.

[..]”

9 Direktīvas 7. panta 4. punkts ir formulēti šādi:

“Ja pastāv bēgšanas iespējamība vai ja likumīgas uzturēšanās pieteikums ir atzīts par nepārprotami nepamatotu vai tā pamatā ir krāpšana, vai arī, ja attiecīgā persona apdraud sabiedrības kārtību, drošību vai valsts drošību, dalībvalstis var nenoteikt laika posmu brīvprātīgai izceļošanai vai var noteikt laika posmu, kas ir īsāks par septiņām dienām.”

10 Šis direktīvas 11. pantā ir noteikts:

“1. Atgriešanas lēmumiem pievieno ieceļošanas aizliegumu:

- a) ja nav noteikts brīvprātīgas izceļošanas laika posms vai
- b) ja nav ievērota atgriešanās pienākuma izpilde.

Citos gadījumos pienākumu atstāt valsts teritoriju [atgriešanas lēmumu] var papildināt ar ieceļošanas aizliegumu.

2. Ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, pienācīgi ņemot vērā katra konkrēta gadījuma visus attiecīgos apstākļus, un tas principā nepārsniedz piecus gadus. Tomēr tas var pārsniegt piecus gadus, ja trešās valsts valstspiederīgais rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai.

3. Dalībvalstis apsver ieceļošanas aizlieguma atsaukšanu vai pārtraukšanu, ja trešās valsts valstspiederīgais, kam piemēro ieceļošanas aizliegumu, kas izdots saskaņā ar 1. punkta otro daļu, var pierādīt, ka viņš/viņa ir atstājis/-usi dalībvalsts teritoriju, pilnībā ievērojot atgriešanas lēmumu.

Trešo valstu valstspiederīgajiem, kas [saņēmuši uzturēšanās atļauju] saskaņā ar Padomes Direktīvu 2004/81/EK (2004. gada 29. aprīlis) par uzturēšanās atļaujām, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri sadarbojas ar kompetentajām iestādēm [(OV 2004, L 261, 19. lpp.)], nepiemēro ieceļošanas aizliegumu, neskarot 1. punkta pirmās daļas b) apakšpunktu, ar noteikumu, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais nerada draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai.

Atsevišķos gadījumos dalībvalstis var atturēties izdot, atsaukt vai pārtraukt ieceļošanas aizliegumu humānu apsvērumu dēļ.

Atsevišķos gadījumos vai konkrētām kategorijām dalībvalstis var atsaukt vai apturēt ieceļošanas aizliegumu citu iemeslu dēļ.

[..]”

Belģijas tiesības

- 11 1980. gada 15. decembra *loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers* (Likums par ārvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos, apmešanos uz dzīvi un izraidīšanu, *Moniteur belge*, 1980. gada 31. decembris, 14584. lpp.), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietām (turpmāk tekstā – “1980. gada 15. decembra likums”), 7. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Neierobežojot starptautiskā konvencijā ietvertus labvēlīgākus noteikumus, ministrs vai ministra pilnvarota persona ārvalstniekam, kuram nav ne atļauts, ne tiesību uzturēties ilgāk par trim mēnešiem vai apmesties uz dzīvi Karalistē, var izdot rīkojumu par izbraukšanu no teritorijas noteiktā termiņā, vai arī 1°, 2°, 5°, 11° vai 12° punktā minētajos gadījumos jāizdod rīkojums par izbraukšanu no teritorijas noteiktā termiņā:

[..]

12° ja uz ārvalstnieku attiecas ieceļošanas aizliegums, kas nav ne apturēts, ne atsaukts.

[..]”

- 12 Šā likuma 40.*bis* panta 2. punktā ir paredzēts:

“Par Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem uzskata:

- 1° laulāto vai ārvalstnieku, ar kuru viņam ir reģistrētas partnerattiecības, ko Belģijā uzskata par līdzvērtīgām laulībai, un kurš viņu pavada vai viņam pievienojas;
- 2° partneri, ar kuru Savienības pilsoni vieno saskaņā ar likumu reģistrētas partnerattiecības un kurš viņu pavada vai viņam pievienojas.

Partneri izpilda šādus nosacījumus:

- a) pierāda, ka uztur ilgstošas un stabilas pienācīgi dibinātas partnerattiecības.

Šādu attiecību ilgstošais un stabilais raksturs tiek apliecināts:

- ja partneri pierāda, ka Belģijā vai kādā citā valstī nepārtraukti dzīvojuši kopā vismaz vienu gadu pirms pieteikuma iesniegšanas;
- vai arī, ja partneri pierāda, ka viens otru pazīst vismaz divus gadus pirms pieteikuma iesniegšanas [..];
- vai arī, ja partneriem ir kopīgs bērns;

- b) dzīvo kopā;

- c) abi ir vecāki par divdesmit vienu gadu;
- d) nav precējušies un nav ilgstošas un stabilas partnerattiecībās ar citu personu;

[..]

3° lejupējos radniekus un viņa laulātā vai 1° vai 2° punktā minētā partnera lejupējos radniekus, kuri ir jaunāki par divdesmit vienu gadu vai kuri ir viņu apgādībā un viņus pavada vai pievienojas viņiem [..];

[..]

5° 40. panta 4. punkta pirmās daļas 2° punktā minētā nepilngadīgā Savienības pilsoņa tēvs vai māte, ja vien šis pilsonis ir tēva/mātes aizgādībā un viņam/viņai ir faktiskā aizgādība.”

13 Likuma 40.*ter* pantā ir noteikts:

“Šīs nodaļas noteikumus piemēro Beļģijas pilsoņa ģimenes locekļiem, ja runa ir par:

- 40.*bis* panta 2. punkta pirmās daļas 1°–3° punktā minētajiem ģimenes locekļiem, kuri pavada Beļģijas pilsoni vai viņam pievienojas;
- 40.*bis* panta 2. punkta pirmās daļas 4° punktā minētajiem ģimenes locekļiem, kuri ir nepilngadīga Beļģijas pilsoņa tēvs vai māte, apliecina savu identitāti ar personu apliecinošu dokumentu un pavada Beļģijas pilsoni vai viņam pievienojas.

Attiecībā uz 40.*bis* panta 2. punkta pirmās daļas 1°–3° punktā minētajiem ģimenes locekļiem Beļģijas valstspiederīgajam ir jāpierāda:

- ka viņam ir stabili, pietiekami un regulāri iztikas līdzekļi. [..]
- ka viņam ir atbilstošs mājoklis, kurā viņš var uzņemt savas ģimenes locekli vai locekļus, kuri lūdz viņam pievienoties [..].”

14 Likuma 43. pants, kas saskaņā ar šā likuma 40.*ter* pantu ir piemērojams arī Beļģijas valstspiederīgā ģimenes locekļiem, ir formulēts šādi:

“Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem ieceļošanu un uzturēšanos var liegt tikai sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ, ievērojot šādus ierobežojumus:

- 1° Šādus apsvērumus neizmanto ekonomiskos nolūkos;
- 2° Pasākumi, ko veic sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, atbilst samērīguma principam un pamatojas tikai uz attiecīgā indivīda personisko darbību. Iepriekšēja krimināla sodāmība pati par sevi nav pamatojums šādu pasākumu veikšanai. Attiecīgā indivīda personiskajai darbībai jārada faktiski, attiecīgajā brīdī esoši un pietiekami nopietni draudi, kas skar kādu no sabiedrības pamatinteresēm. Nav pieņemami attaisnojumi, kas nav tieši saistīti ar konkrētā gadījuma iezīmēm vai pamatojas uz vispārējiem preventīviem apsvērumiem;

[..]

Ja ministrs vai tā pilnvarota persona iecer pārtraukt Savienības pilsoņa vai viņa ģimenes locekļa uzturēšanos, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumiem, tiek ņemts vērā ieinteresētās personas uzturēšanās ilgums Karalistē, vecums, veselības stāvoklis, ģimenes un ekonomiskais stāvoklis, sociālā un kultūras integrācija un tas, cik stipras saiknes viņu vieno ar izcelsmes valsti.”

15 1980. gada 15. decembra likuma 74/11. pantā ir noteikts:

“§ 1. Ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, ņemot vērā attiecīgos apstākļus konkrētajā gadījumā.

Izraidīšanas lēmumam pievieno ieceļošanas aizliegumu ne ilgāku par trim gadiem šādos gadījumos:

1° ja nav piešķirts termiņš brīvprātīgai izceļošanai vai

2° ja nav izpildīts agrāks izraidīšanas lēmums.

Otrajā daļā paredzēto maksimālo triju gadu termiņu palielina līdz pieciem gadiem, ja:

1° trešās valsts valstspiederīgais ir veicis krāpniecisku darbību vai izmantojis citus nelikumīgus līdzekļus, lai iegūtu uzturēšanās atļauju vai saglabātu uzturēšanās tiesības;

2° trešās valsts valstspiederīgais ir noslēdzis laulību vai reģistrējis partnerattiecības, vai veicis adopciju ar vienīgo mērķi iegūt uzturēšanās atļauju vai saglabāt uzturēšanās tiesības Karalistē.

Izraidīšanas lēmumiem var pievienot ieceļošanas aizliegumu uz vairāk nekā pieciem gadiem, ja trešās valsts valstspiederīgais rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai vai valsts drošībai.

§ 2. [..]

Atsevišķos gadījumos ministrs vai tā pilnvarota persona var atturēties noteikt ieceļošanas aizliegumu humānu apsvērumu dēļ.

§ 3. Ieceļošanas aizliegums stājas spēkā tā paziņošanas dienā.

Ieceļošanas aizliegums nedrīkst ierobežot tiesības uz starptautisku aizsardzību, kā noteikts 9.ter, 48/3. un 48/4. pantā.”

16 Saskaņā ar šā likuma 74/12. pantu:

“§ 1. Ministrs vai tā pilnvarota persona var atsaukt vai apturēt ieceļošanas aizliegumu humānu apsvērumu dēļ.

[..]

Neskarot starptautiskā konvencijā, likumā vai karaļa lēmumā paredzētos izņēmumus, trešās valsts valstspiederīgais iesniedz pamatotu pieteikumu savas dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas ārvalstīs kompetentajā Beļģijas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā.

§ 2. Trešās valsts valstspiederīgais ministram vai tā pilnvarotai personai var iesniegt pieteikumu atsaukt vai apturēt ieceļošanas aizliegumu ar pamatojumu, ka ir izpildīts agrāk noteiktais izraidīšanas pienākums; šim nolūkam viņš iesniedz rakstveida pierādījumu, ka viņš ir atstājis Beļģijas teritoriju, pilnībā ievērojot izraidīšanas lēmumu.

§ 3. Lēmums par pieteikumu atsaukt vai apturēt ieceļošanas aizliegumu tiek pieņemts vēlākais četrus mēnešus laikā pēc pieteikuma iesniegšanas. Ja četrus mēnešu termiņā lēmums netiek pieņemts, to uzskata par atteikuma lēmumu.

§ 4. Atsaukšanas vai apturēšanas pieteikuma izskatīšanas laikā attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam nav tiesību ierasties vai uzturēties Karalistē.

[..]”

17 Šā likuma 74/13. pantā ir noteikts:

“Ministram vai tā pilnvarotajai personai, pieņemot izraidīšanas lēmumu, jāņem vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā bērna intereses, ģimenes dzīve un veselības stāvoklis.”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

- 18 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka pamatlietās visi prasītāji ir trešo valstu valstspiederīgie, tādu Beļģijas valstspiederīgo ģimenes locekļi, kas nekad nav izmantojuši savu pārvietošanās vai apmešanās brīvību. Attiecībā uz šiem prasītājiem ir pieņemts atgriešanas lēmums, kam pievienots lēmums par aizliegumu ieceļot attiecīgās dalībvalsts teritorijā. Šis pēdējais lēmums ir kļuvis galīgs attiecībā uz visiem prasītājiem, un, kā norāda iesniedzējtiesa, tas saskaņā ar valsts tiesībām principā var tikt dzēsts vai uz laiku apturēts tikai tad, ja ārvalstīs tiek iesniegts pieteikums par šā lēmuma atsaukšanu vai apturēšanu.
- 19 Vēlāk pamatlietu prasītāji Beļģijā iesniedza uzturēšanās atļaujas pieteikumus kā Beļģijas pilsoņa apgādībā esoši lejpējie radnieki (*K.A.* un *M.Z.*), kā nepilngadīga beļģu bērna vecāki (*M.J.*, *N.N.N.*, *O.I.O.* un *R.I.*) vai kā likumīgs kopdzīves partneris, kam ar Beļģijas valstspiederīgo ir stabilas attiecības (*B.A.*). Kompetentā valsts iestāde šos pieteikumus neizskatīja, pamatojoties uz to, ka uz prasītājiem pamatlietā attiecas vēl spēkā esošs lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā. Prasītāji strīdīgos lēmumus pārsūdzēja iesniedzējtiesā.
- 20 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu konkrētāk izriet, pirmkārt, attiecībā uz *K.A.*, Armēnijas pilsoni, ka viņai 2013. gada 27. februārī ir paziņots rīkojums atstāt teritoriju, kas papildināts ar ieceļošanas aizliegumu uz trim gadiem, pamatojoties uz to, ka viņa nebija izpildījusi savu pienākumu atgriezties un viņai nebija noteikts brīvprātīgas atgriešanās termiņš, jo tika uzskatīts, ka viņa apdraud sabiedrisko kārtību, pēc tam, kad viņa tika aizturēta par zādzību veikalā. 2014. gada 10. februārī *K.A.* un divi viņas dēli, vēl atrodoties Beļģijas teritorijā, iesniedza uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā kā tēva, Beļģijas pilsoņa, apgādībā esoši lejpējie. 2014. gada 28. martā kompetentā valsts iestāde pieņēma savu lēmumu, izdotot rīkojumu atstāt teritoriju, ar kuru tā atteicās izskatīt šo pieteikumu saistībā ar 2013. gada 27. februārī paziņoto ieceļošanas aizliegumu.
- 21 Otrkārt, *M.Z.* ir Krievijas pilsonis, kuram 2014. gada 2. jūlijā tika paziņots rīkojums atstāt teritoriju un noteikts ieceļošanas aizliegums uz trim gadiem, pamatojoties uz to, ka viņš nebija izpildījis pienākumu atgriezties un viņam nebija noteikts brīvprātīgas atgriešanās termiņš, jo tika uzskatīts, ka viņš apdraud sabiedrisko kārtību, pēc tam, kad par viņu bija sagatavots protokols par zādzību ar iekļūšanu garāžā. 2014. gada 8. septembrī *M.Z.* tika piespiedu kārtā repatriēts uz Krieviju. 2014. gada 5. novembrī attiecīgā persona, atkal atrodoties Beļģijas teritorijā, pieprasīja uzturēšanās atļauju kā sava tēva, Beļģijas pilsoņa, apgādībā esošs lejpējais. 2015. gada 29. aprīlī kompetentā valsts iestāde atteicās izskatīt šo pieteikumu, jo attiecībā uz personu bija pieņemts lēmums par ieceļošanas aizliegumu, un aicināja viņu izpildīt rīkojumu atstāt teritoriju.

- 22 Treškārt, *M.J.* ir Ugandas pilsonē, attiecībā uz kuru divas reizes ir izdots rīkojums atstāt teritoriju, proti, 2012. gada 13. janvārī un tā paša gada 12. novembrī. 2013. gada 11. janvārī viņai tika paziņots ieceļošanas aizliegums uz trim gadiem, pamatojot ar to, ka viņa nav veikusi nekādas darbības, lai izpildītu pienākumu atgriezties, un viņai netika noteikts brīvprātīgas atgriešanās termiņš, ņemot vērā bēgšanas iespējamību saistībā ar oficiālas adreses Beļģijā neesamību un faktu, ka viņa apdraud sabiedrisko kārtību, pēc tam, kad policija bija sagatavojusi protokolu par miesas bojājumu nodarīšanu. 2014. gada 20. februārī *M.J.*, atrodoties Beļģijas teritorijā, pieprasīja uzturēšanās atļauju kā tāda nepilngadīga bērna vecāks, kuram ir Beļģijas pilsonība un kurš ir dzimis 2013. gada 26. oktobrī. Ar 2014. gada 30. aprīļa lēmumu kompetentā valsts iestāde atteicās izskatīt viņas uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, pamatojoties uz 2013. gada 11. janvāra ieceļošanas aizliegumu, izdodot viņai rīkojumu atstāt teritoriju.
- 23 Ceturtkārt, *N.N.N.* ir Kenijas pilsonē, attiecībā uz kuru ir pieņemti divi rīkojumi atstāt teritoriju, kas attiecīgi ir datēti ar 2012. gada 11. septembri un 2013. gada 22. februāri. Vēlāk, 2014. gada 3. aprīlī, *N.N.N.* piedzima meita, kura ar sava tēva starpniecību ieguva Beļģijas pilsonību. 2014. gada 24. aprīlī attiecībā uz *N.N.N.* atkal tika izdots jauns rīkojums atstāt teritoriju un viņai tika paziņots ieceļošanas aizliegums uz trim gadiem, jo viņa nebija izpildījusi pienākumu atgriezties. 2014. gada 9. septembrī *N.N.N.*, atrodoties Beļģijas teritorijā, pieprasīja uzturēšanās atļauju kā tāda nepilngadīga bērna vecāks, kuram ir Beļģijas pilsonība. Pieteikuma pamatošanai viņa iesniedza pierādījumus par meitas tēva uzturēšanās maksājumiem, kā arī vēstuli, kurā viņš ir norādījis, ka nevar uzņemties meitas pilna laika aprūpi un ka meitai būtu vēlams palikt kopā ar savu māti. 2015. gada 4. martā kompetentā valsts iestāde atteicās izskatīt šo uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, jo attiecībā uz *N.N.N.* bija pieņemts lēmums par ieceļošanas aizliegumu, turklāt viņa tika aicināta izpildīt rīkojumu atstāt teritoriju.
- 24 Piektkārt, *O.I.O.*, Nigērijas pilsonis, ir precējies ar Beļģijas pilsoni *R.C.*, ar kuru viņam ir kopīga meita, kas ir Beļģijas pilsonē. 2010. gada 11. maijā *O.I.O.* tika notiesāts par tīšu miesas bojājumu nodarīšanu. Pēc šķiršanās no *O.I.O.*, *R.C.* 2011. gada 6. aprīlī ieguva atsevišķu aizgādību pār meitu. Meita dzīvo kopā ar savu māti, kura saņem ģimenes pabalstus un citus sociālos pabalstus. Turklāt *O.I.O.* saskarsmes tiesības ar meitu uz laiku ir apturētas. Tā kā *O.I.O.* bija šķīries no *R.C.*, tika pieņemts lēmums par viņa uzturēšanās tiesību atcelšanu un izdots rīkojums atstāt teritoriju. 2013. gada 28. maijā viņam tika paziņots aizliegums ieceļot teritorijā uz astoņiem gadiem, jo viņš nebija izpildījis pienākumu atgriezties un viņam nebija noteikts brīvprātīgas atgriešanās termiņš, pamatojoties uz to, ka viņš rada nopietnus, reālus un pastāvošus draudus sabiedriskajai kārtībai. 2013. gada 6. novembrī *O.I.O.*, atrodoties Beļģijas teritorijā, pieprasīja uzturēšanās atļauju kā tāda nepilngadīga bērna vecāks, kuram ir Beļģijas pilsonība. 2014. gada 30. aprīlī kompetentā valsts iestāde atteicās izskatīt šo pieteikumu 2013. gada 28. maija ieceļošanas aizlieguma dēļ un noteica *O.I.O.* pienākumu atstāt teritoriju.
- 25 Sestkārt, runājot par Albānijas pilsoņa *R.I.* situāciju, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka viņš ir tēvs bērnam, kuram ir Beļģijas pilsonība. Pēc bērna piedzimšanas viņa uzturēšanās tiesības, kuras viņš bija ieguvis krāpnieciski, tika atceltas. 2012. gada 17. decembrī viņam tika paziņots aizliegums ieceļot teritorijā uz pieciem gadiem par krāpšanos vai citu nelikumīgu paņēmieni izmantošanu, lai iegūtu vai saglabātu uzturēšanās tiesības. Pēc tam *R.I.* Albānijā apprecējās ar sava bērna māti, kurai ir Beļģijas pilsonība. 2014. gada 21. augustā *R.I.*, atkal atrodoties Beļģijas teritorijā, pieprasīja uzturēšanās atļauju kā tāda nepilngadīga bērna vecāks, kuram ir Beļģijas pilsonība. 2015. gada 13. februārī kompetentā valsts iestāde atteicās izskatīt šo pieteikumu, jo attiecībā uz viņu bija pieņemts lēmums par ieceļošanas aizliegumu, un aicināja viņu izpildīt rīkojumu atstāt teritoriju.
- 26 Septītkārt, *B.A.* ir Gvinejas pilsonis, attiecībā uz kuru ir pieņemti divi rīkojumi atstāt teritoriju, kas attiecīgi ir datēti ar 2013. gada 23. janvāri un 2013. gada 29. maiju. 2014. gada 13. jūnijā viņam tika paziņots aizliegums ieceļot teritorijā uz trim gadiem, jo viņš nebija izpildījis pienākumu atgriezties. Pēc tam *B.A.*, atrodoties Beļģijas teritorijā, noslēdza kopdzīves līgumu ar partneri, Beļģijas pilsoni, un pieprasīja uzturēšanās atļauju kā likumīgs kopdzīves partneris, kuram ir stabilas un ilgstošas attiecības

ar Beļģijas valstspiederīgo. 2015. gada 21. maijā kompetentā valsts iestāde atteicās izskatīt uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, jo attiecībā uz viņu 2014. gada 13. jūnijā bija pieņemts lēmums par ieceļošanas aizliegumu, un aicināja viņu izpildīt rīkojumu atstāt teritoriju.

- 27 Iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka saskaņā ar valsts praksi, kāda tiek īstenota visos gadījumos bez iespējas pielāgoties konkrētai situācijai, uzturēšanās pieteikumi ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ko iesnieguši prasītāji pamatlietā, nav tikuši ņemti vērā un līdz ar to nav izvērtēti pēc būtības, pamatojoties uz to, ka uz šiem trešo valstu valstspiederīgajiem attiecas aizliegums ieceļot teritorijā. Tādēļ saistībā ar šiem pieteikumiem nav ņemta vērā ne ģimenes dzīve, ne – attiecīgajos gadījumos – bērna intereses, ne arī Beļģijas valstspiederīgo ģimenes locekļu Savienības pilsoņa statuss. Šī tiesa vēl uzsver, ka saskaņā ar kompetentās valsts iestādes teikto prasītājiem pamatlietā vispirms ir jāizbrauc no Beļģijas, tad jāpieprasa aizlieguma ieceļot teritorijā apturēšana vai atsaukšana un tikai tad tie var iesniegt uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā.
- 28 Minētā tiesa šajā ziņā norāda, ka saskaņā ar valsts tiesībām lēmums par pieteikumu atsaukt vai apturēt aizliegumu ieceļot teritorijā, kas iesniegts attiecīgās personas izcelsmes valstī, ir jāpieņem četrus mēnešu laikā kopš pieteikuma iesniegšanas. Ja tas tā nenotiek, lēmumu uzskata par negatīvu. Turklāt tikai pēc lēmuma par aizlieguma ieceļot teritorijā atsaukšanu vai apturēšanu pieņemšanas sešu mēnešu laikā tiek pieņemts lēmums par vīzas pieteikumu, ko trešās valsts valstspiederīgais saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos ir iesniedzis savā izcelsmes valstī.
- 29 Turpinājumā iesniedzējtiesa konstatē, ka uz tajā izskatāmajām lietām neattiecas ne Padomes Direktīva 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV 2003, L 251, 12. lpp.), ne Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.). Turklāt tā norāda, ka dažādie Savienības pilsoņi, kas šajās lietās iesaistīti ģimenes saišu dēļ, kuras tos attiecīgi vieno ar prasītājiem pamatlietās, regulāri nedodas uz citu dalībvalsti kā darba ņēmēji vai kā pakalpojumu sniedzēji un nav izveidojuši vai nostiprinājuši ģimenes dzīvi ar šiem prasītājiem saistībā ar faktiski uzturēšanos citā dalībvalstī, nevis Beļģijā.
- 30 Iesniedzējtiesa tomēr norāda, ka tāda Savienības pilsoņa situācija, kurš nav izmantojis tiesības uz brīvu pārvietošanos, šā fakta dēļ vien nevarētu tikt pielīdzināta pilnībā iekšējai situācijai, kā tas noteikts 2011. gada 8. marta spriedumā *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) un 2011. gada 5. maija spriedumā *McCarthy* (C-434/09, EU:C:2011:277).
- 31 Tā vēl norāda, ka, lai gan 2011. gada 8. marta spriedumā *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) noteiktie principi ir piemērojami tikai ārkārtas apstākļos, no Tiesas judikatūras neizriet, ka tie attiecas tikai uz situācijām, kurās pastāv bioloģiska saikne starp trešās valsts valstspiederīgo, attiecībā uz kuru tiek lūgtas uzturēšanās tiesības, un Savienības pilsoni – mazgadīgu bērnu. No Tiesas judikatūras izriet, ka būtu jāņem vērā atkarības attiecības starp mazgadīgo Savienības pilsoni un trešās valsts valstspiederīgo, jo šīs atkarības dēļ Savienības pilsonim būtu *de facto* pienākums atstāt Savienības teritoriju, ja trešās valsts valstspiederīgais, no kura viņš ir atkarīgs, nesaņemtu uzturēšanās atļauju.
- 32 Šajos apstākļos *Raad voor Vreemdelingenbetwistingen* (Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome, Beļģija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Savienības tiesības – it īpaši LESD 20. pants, kā arī Direktīvas [2008/115] 5. un 11. pants saistībā ar Hartas 7. un 24. pantu – ir jāinterpretē tādējādi, ka noteiktos apstākļos tās aizliedz valsts praksi neizskatīt uzturēšanās tiesību piešķiršanas pieteikumu, ko iesniedzis ģimenes loceklis, kurš ir trešās valsts valstspiederīgais, saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos ar Savienības pilsoni dalībvalstī, kurā dzīvo attiecīgais Savienības pilsonis, kuram ir šis dalībvalsts pilsonība un kurš nav izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties un apmešanās brīvību (turpmāk tekstā – “statiskais

Savienības pilsonis”), tikai tāpēc, ka attiecīgajam ģimenes loceklim, kurš ir trešās valsts valstspiederīgais, ir noteikts Eiropā piemērojams ieceļošanas aizliegums, kas, iespējams, ir papildināts ar izraidīšanas lēmumu?

- a) Vai šādu apstākļu vērtējumā ir nozīme tam, ka starp ģimenes locekli, kurš ir trešās valsts valstspiederīgais, un statisko Savienības pilsoni pastāv savstarpējas atkarības attiecības, kas ir plašākas par vienkāršām ģimenes saitēm? Ja atbilde ir apstiprinoša, kādiem faktoriem ir nozīme, nosakot, vai pastāv savstarpējas atkarības attiecības? Vai šajā saistībā var lietderīgi norādīt uz judikatūru par ģimenes dzīves esību saskaņā ar [Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”)] 8. pantu un Hartas 7. pantu?
 - b) Īpaši attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem – vai LESD 20. pantā tiek prasīts vairāk nekā bioloģiska saikne starp vecāku, kurš ir trešās valsts valstspiederīgais, un bērnu, kurš ir Savienības pilsonis? Vai no šāda viedokļa ir nozīme tam, ka tiek pierādīta kopdzīve, vai pietiek ar tādām emocionālām un finansiālām saitēm kā izmitināšanas vai apmeklēšanas noteikumi un uzturlīdzekļu maksājumi? Vai šajā saistībā var lietderīgi atsaukties uz Tiesas spriedumiem *Ogieriakhi* (C-244/13, EU:C:2014:2068, 38. un 39. punkts), *Singh* u.c. (C-218/14, EU:C:2015:476, 54. punkts) un *O.* u.c. (C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 56. punkts)? Šajā saistībā skat. arī [2017. gada 10. maija spriedumu *Chavez-Vilchez* u.c. (C-133/15, EU:C:2017:354)].
 - c) Vai šādu apstākļu vērtējumā ir nozīme faktam, ka ģimenes dzīve ir radusies laikā, kad trešās valsts valstspiederīgajam jau bija noteikts ieceļošanas aizliegums un tādējādi viņš zināja, ka viņš dalībvalstī uzturas nelikumīgi? Vai var lietderīgi atsaukties uz šo faktu, lai novērstu procedūru par uzturēšanās tiesību piešķiršanu saistībā ar ģimenes atkalapvienošanas iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu?
 - d) Vai šādu apstākļu vērtējumā ir nozīme faktam, ka lēmums par ieceļošanas aizlieguma noteikšanu nav pārsūdzēts Direktīvas 2008/115 13. panta 1. punkta izpratnē, vai faktam, ka sūdzība tiesā, ar ko tika apstrīdēts šis lēmums par ieceļošanas aizlieguma noteikšanu, ir noraidīta?
 - e) Vai nozīmīgs aspekts ir fakts, ka ieceļošanas aizliegums ir noteikts, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības apsvērumiem vai nelikumīgu uzturēšanos? Ja atbilde ir apstiprinoša, vai ir arī jāpārbauda, vai attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais rada faktiskus, pašreizējus un pietiekami nopietnus draudus kādai no sabiedrības pamatinteresēm? Vai no šāda viedokļa Direktīvas 2004/38 27. un 28. pantu, kuri ir transponēti ar [1980. gada 15. decembra likuma] 43. un 45. pantu, un atbilstīgo Tiesas judikatūru par sabiedrisko kārtību var pēc analogijas piemērot statisko Savienības pilsoņu ģimenes locekļiem (skat. [spriedumus, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675), un 2016. gada 13. septembris, *CS* (C-304/14, EU:C:2016:674)])?
- 2) Vai Savienības tiesības – it īpaši Direktīvas 2008/115 5. pants un Hartas 7. un 24. pants – ir jāinterpretē tādējādi, ka tās aizliedz valsts praksi atsaukties uz piemērojamu ieceļošanas aizliegumu, lai noraidītu dalībvalsts teritorijā vēlāk iesniegtu pieteikumu par [uzturēšanos saistībā ar] ģimenes atkalapvienošanu ar statisku Savienības pilsoni, neņemot vērā ģimenes dzīvi un attiecīgo bērnu intereses, par ko tiek norādīts šajā vēlāk iesniegtajā pieteikumā par ģimenes atkalapvienošanu?
- 3) Vai Savienības tiesības – it īpaši Direktīvas 2008/115 5. pants un Hartas 7. un 24. pants – ir jāinterpretē tādējādi, ka tās aizliedz valsts praksi pieņemt izraidīšanas lēmumu attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kuram jau ir noteikts piemērojams ieceļošanas aizliegums, neņemot vērā ģimenes dzīvi un attiecīgo bērnu intereses, par ko tiek norādīts vēlāk iesniegtā pieteikumā par [uzturēšanos saistībā ar] ģimenes atkalapvienošanu ar statisku Savienības pilsoni – proti, jau pēc ieceļošanas aizlieguma noteikšanas?

- 4) Vai Direktīvas 2008/115 11. panta 3. punkts ir jāsaprot tādējādi, ka trešās valsts valstspiederīgajam pieteikums atsaukt vai apturēt piemērojamu un galīgu ieceļošanas aizliegumu principā vienmēr ir jāiesniedz ārpus Savienības, vai pastāv apstākļi, kādos šo pieteikumu var iesniegt arī Savienības teritorijā?
- a) Vai Direktīvas 2008/115 11. panta 3. punkta trešā un ceturtā daļa ir jāsaprot tādējādi, ka katrā atsevišķā gadījumā vai visās gadījumu kategorijās vienkārši ir jābūt izpildītam šīs direktīvas 11. panta 3. punkta pirmajā daļā minētajam nosacījumam, saskaņā ar kuru ieceļošanas aizliegumu var atsaukt vai apturēt tikai tad, ja trešās valsts valstspiederīgais pierāda, ka viņš ir atstājis dalībvalsts teritoriju, pilnībā ievērojot atgriešanas lēmumu?
- b) Vai Direktīvas 2008/115 5. un 11. pants nepieļauj interpretāciju, saskaņā ar kuru uzturēšanās tiesību piešķiršanas pieteikums saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos ar statisku Savienības pilsoni, kurš nav izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties un apmešanās brīvību, tiek uzskatīts par netiešu (pagaidu) pieteikumu atsaukt vai apturēt piemērojamu un galīgu ieceļošanas aizliegumu, turklāt – ja izrādās, ka nav izpildīti uzturēšanās nosacījumi, – tiek atjaunots piemērojamais un galīgais ieceļošanas aizliegums?
- c) Vai nozīmīgs aspekts ir fakts, ka pienākums iesniegt atsaukšanas vai apturēšanas pieteikumu izcelsmes valstī izraisa trešās valsts valstspiederīgā un statiskā Savienības pilsoņa atšķirtību, iespējams, tikai uz laiku? Vai pastāv apstākļi, kādos Hartas 7. un 24. pants tomēr nepieļauj atšķirtību uz laiku?
- d) Vai nozīmīgs aspekts ir fakts, ka pienākums iesniegt atsaukšanas vai apturēšanas pieteikumu izcelsmes valstī izraisa tikai to, ka Savienības pilsonim attiecīgā gadījumā uz noteiktu laiku ir jāatstāj visa Savienības teritorija? Vai pastāv apstākļi, kādos LESD 20. pants tomēr nepieļauj to, ka statiskam Savienības pilsonim uz noteiktu laiku ir jāatstāj visa Savienības teritorija?"

Par lūgumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu

- 33 Pēc ģenerālvokātes secinājumu pasludināšanas Beļģijas valdība ar dokumentu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 12. decembrī, lūdza atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu, lai tai tiktu dota iespēja, pirmkārt, reaģēt uz šiem secinājumiem tāpēc, ka tie ietverot kļūdainu Direktīvas 2008/115 interpretāciju, un, otrkārt, iesniegt savus apsvērumus par 2017. gada 26. jūlija spriedumu *Ouhrami* (C-225/16, EU:C:2017:59) un 2017. gada 14. septembra spriedumu *Petrea* (C-184/16, EU:C:2017:684).
- 34 Attiecībā uz kritiku par ģenerālvokātes secinājumiem ir jāatgādina, pirmkārt, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Tiesas Reglamentā lietas dalībniekiem nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus, atbildot uz ģenerālvokāta sniegtajiem secinājumiem (spriedums, 2017. gada 25. oktobris, *Polbud – Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Otrkārt, saskaņā ar LESD 252. panta otro daļu ģenerālvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē izteikt pamatotus secinājumus par lietām, kurās atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerālvokāta iesaistišanās. Šajā ziņā Tiesai nav saistoši nedz ģenerālvokāta secinājumi, nedz šo secinājumu pamatojums. Tādējādi kāda lietas dalībnieka nepieņemšana ģenerālvokāta secinājumiem, lai kādi arī būtu viņa šajos secinājumos aplūkoti jautājumi, pati par sevi nevar būt iemesls, kas pamatotu mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu (spriedums, 2017. gada 25. oktobris, *Polbud – Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Pilnības labad ir jānorāda, ka Tiesa, uzklusējusi ģenerālvokātu, jebkurā brīdī var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu saskaņā ar Reglamenta 83. pantu, it īpaši, ja tā uzskata, ka nav pietiekami informēta, vai arī ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru ieinteresētās personas nav apspriedušas (spriedums, 2017. gada 22. jūnijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging u.c.*, C-126/16, EU:C:2017:489, 33. punkts).

- kāda ietekme šajā kontekstā varētu būt:
 - faktam, ka atkarības attiecības, uz kurām trešās valsts valstspiederīgais atsaucas, lai pamatotu savu uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ir izveidojušās pēc tam, kad attiecībā uz viņu ir pieņemts lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā;
 - faktam, ka šis aizliegums ir kļuvis galīgs brīdī, kad trešās valsts valstspiederīgais iesniedz uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, un
 - faktam, ka minētais aizliegums ir pamatots ar atgriešanās pienākuma neievērošanu vai sabiedriskās kārtības apsvērumiem.

Par uzturēšanās pieteikuma ģimenes atkalapvienošanās nolūkā neizskatīšanu tāpēc, ka uz pieteikuma iesniedzēju attiecas aizliegums ieceļot attiecīgās dalībvalsts teritorijā

- 43 Pirmām kārtām, ir jānoskaidro, vai Direktīvas 2008/115 5. un 11. pants vai LESD 20. pants, vajadzības gadījumā lasot tos Hartas 7. un 24. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj dalībvalsts praksi, saskaņā ar kuru netiek izskatīts tāds uzturēšanās pieteikums ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ko šis dalībvalsts teritorijā ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, uz kuru attiecas aizliegums ieceļot teritorijā.

– Par Direktīvu 2008/115

- 44 Uzreiz ir jāatgādina, ka Direktīva 2008/115 attiecas tikai uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, un tādējādi tās mērķis nav pilnībā saskaņot valsts tiesību normas par ārvalstnieku uzturēšanos (spriedums, 2015. gada 1. oktobris, *Celaj*, C-290/14, EU:C:2015:640, 20. punkts). Tātad ar Direktīvu 2008/115 ieviestie kopīgie standarti un procedūras attiecas tikai uz atgriešanas lēmumu pieņemšanu un šo lēmumu izpildi (spriedums, 2011. gada 6. decembris, *Achughbaban*, C-329/11, EU:C:2011:807, 29. punkts).
- 45 Konkrētāk, nevienā šīs direktīvas tiesību normā nav regulēts veids, kādā būtu jāizskata uzturēšanās pieteikums ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kas ir iesniegts pēc tāda atgriešanas lēmuma pieņemšanas, kurš papildināts ar aizliegumu ieceļot teritorijā, kā tas ir noticis pamatlietās. Turklāt atteikums izskatīt šādu pieteikumu apstākļos, kas raksturoti šā sprieduma 27. punktā, nevar liegt piemērot šajā direktīvā paredzēto atgriešanas procedūru.
- 46 No tā izriet, ka Direktīva 2008/115, it īpaši tās 5. un 11. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neaizliedz tādu dalībvalsts praksi, saskaņā ar kuru uzturēšanās pieteikums ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kuru tās teritorijā ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kam ir šis dalībvalsts pilsonība un kas nekad nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību, netiek izskatīts tikai tādēļ vien, ka uz šo trešās valsts valstspiederīgo attiecas aizliegums ieceļot minētajā teritorijā.

– Par LESD 20. pantu

- 47 Vispirms ir jāatgādina, ka atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai LESD 20. pantā ikvienai personai, kam ir dalībvalsts pilsonība, tiek piešķirts Savienības pilsoņa statuss, kas ir dalībvalstu valstspiederīgo pamatstatuss (skat. it īpaši spriedumus, 2001. gada 20. septembris, *Grzelczyk*, C-184/99, EU:C:2001:458, 31. punkts; 2011. gada 8. marts, *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 41. punkts, un 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 69. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 48 Savienības pilsonība ikvienam Savienības pilsonim nodrošina primāras un individuālas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ievērojot Līgumā noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī tā īstenošanai noteiktos pasākumus (spriedums, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 70. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Šādā kontekstā Tiesa ir nospriedusi, ka LESD 20. pantam ir pretrunā tādi valsts pasākumi, tostarp lēmumi atteikt uzturēšanos Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, kuru rezultātā Savienības pilsoņiem tiek liegta iespēja faktiski izmantot būtiskās tiesības, kas piešķirtas ar viņu statusu (spriedumi, 2011. gada 8. marts, *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 42. punkts; 2012. gada 6. decembris, O. u.c., C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 45. punkts, kā arī 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez u.c.*, C-133/15, EU:C:2017:354, 61. punkts).
- 50 Savukārt ar Līguma normām par Savienības pilsonību trešo valstu valstspiederīgajiem nav piešķirtas nekādas autonomas tiesības. Proti, šo valstu valstspiederīgo iespējamās tiesības ir nevis šo valstspiederīgo personīgās tiesības, bet gan tiesības, kas ir atvasinātas no Savienības pilsonim piemītošajām tiesībām. Minēto atvasināto tiesību mērķis un pamatojums ir balstīts uz konstatējumu, ka atteikums tās atzīt var aizskart tostarp Savienības pilsoņa pārvietošanās brīvību (spriedums, 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez u.c.*, C-133/15, EU:C:2017:354, 62. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 51 Šajā ziņā Tiesa jau ir konstatējusi, ka pastāv ļoti īpašas situācijas, kurās, lai gan nav piemērojamas sekundārās tiesības par trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās tiesībām un attiecīgais Savienības pilsonis nav īstenojis savu pārvietošanās brīvību, izņēmuma kārtā uzturēšanās tiesības trešās valsts valstspiederīgajam, kurš ir minētā pilsoņa ģimenes loceklis, tomēr ir jāpiešķir, jo citādi netiktu ievērota Savienības pilsonības lietderīgā iedarbība, ja šādu tiesību atteikuma dēļ šis pilsonis faktiski būtu spiests atstāt Savienības teritoriju kopumā, tādējādi liedzot viņam iespēju efektīvi izmantot būtiskās tiesības, kas piešķirtas ar šo statusu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 8. marts, *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 43. un 44. punkts, kā arī 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez u.c.*, C-133/15, EU:C:2017:354, 63. punkts).
- 52 Tomēr atteikums uzturēšanās tiesības piešķirt trešās valsts valstspiederīgajam var apdraudēt Savienības pilsonības lietderīgo iedarbību tikai tad, ja starp šo trešās valsts valstspiederīgo un Savienības pilsoni, viņa ģimenes locekli, ir tādas atkarības attiecības, kuru rezultātā Savienības pilsonis būtu spiests pavadīt attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo un atstāt Savienības teritoriju kopumā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 15. novembris, *Dereci u.c.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 65.–67. punkts; 2012. gada 6. decembris, O. u.c., C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 56. punkts, kā arī 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez u.c.*, C-133/15, EU:C:2017:354, 69. punkts).
- 53 Šoreiz ir jākonstatē, ka attiecīgā prakse pamatlietā attiecas uz procesuālajiem noteikumiem, saskaņā ar kuriem saistībā ar uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā trešās valsts valstspiederīgais var atsaukties uz atvasinātajām tiesībām saskaņā ar LESD 20. pantu.
- 54 Lai gan šajā ziņā ir skaidrs, ka dalībvalstīm ir jānosaka tādu atvasināto uzturēšanās tiesību īstenošanas noteikumi, kādas ļoti specifiskajās situācijās, kuras ir minētas šā sprieduma 51. punktā, ir jāatzīst trešās valsts valstspiederīgajam saskaņā ar LESD 20. pantu, tomēr šie procesuālie noteikumi nedrīkst apdraudēt LESD 20. panta lietderīgo iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez u.c.*, C-133/15, EU:C:2017:354, 76. punkts).
- 55 Pamatlietā aplūkotajā valsts praksē uzturēšanās pieteikuma ģimenes atkalapvienošanās nolūkā izskatīšana un iespējamā atvasināto uzturēšanās tiesību piešķiršana saskaņā ar LESD 20. pantu ir pakārtota trešās valsts valstspiederīgā pienākumam vispirms atstāt Savienības teritoriju, lai pēc tam iesniegtu pieteikumu atlikt vai apturēt šim valstspiederīgajam piemērojamo aizliegumu ieceļot teritorijā. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu arī izriet, ka pārbaude, vai iespējami pastāv

atkarības attiecības starp šo trešās valsts valstspiederīgo un viņa ģimenes locekli, kurš ir Savienības pilsonis, kā izklāstīts šā sprieduma 52. punktā, netiek veikta, kamēr minētais trešās valsts valstspiederīgais nav panācis aizlieguma iecerot teritorijā atsaukšanu vai apturēšanu.

- 56 Pretēji Beļģijas valdības apgalvotajam šāds attiecīgajā valsts praksē paredzēts pienākums trešās valsts valstspiederīgajam atstāt Savienības teritoriju, lai lūgtu tam piemērotā aizlieguma iecerot teritorijā atsaukšanu vai apturēšanu, savā būtībā var apdraudēt LESD 20. panta lietderīgo iedarbību, ja šā pienākuma ievērošana, ņemot vērā atkarības attiecības starp trešās valsts valstspiederīgo un Savienības pilsoni, viņa ģimenes locekli, izraisa to, ka pēdējais faktiski ir spiests pavadīt šo trešās valsts valstspiederīgo un līdz ar to arī pats ir spiests atstāt Savienības teritoriju uz, kā norādījusi iesniedzējtiesa, nenoteiktu laiku.
- 57 Līdz ar to, lai gan ir taisnība, ka trešās valsts valstspiederīgā atteikumam ievērot atgriešanās pienākumu un sadarboties izraidīšanas procedūrā nebūtu jāļauj viņam pilnībā vai daļēji izvairīties no iecerēšanas aizlieguma lēmuma juridiskajām sekām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Ouhrami*, C-225/16, EU:C:2017:590, 52. punkts), tomēr nemainīgs paliek fakts, ka, ja kompetentajā valsts iestādē trešās valsts valstspiederīgais iesniedz pieteikumu piešķirt uzturēšanās tiesības ģimenes atkalapvienošanās nolūkā ar Savienības pilsoni, kas ir attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgais, šai iestādei nebūtu jāatsakās izskatīt šo pieteikumu, pamatojoties vienīgi uz to, ka uz šo trešās valsts valstspiederīgo attiecas aizliegums iecerot attiecīgās dalībvalsts teritorijā. Tai – gluži pretēji – šis pieteikums ir jāizskata un jāizvērtē, vai starp trešās valsts valstspiederīgo un attiecīgo Savienības pilsoni ir tādas atkarības attiecības, ka šim valstspiederīgajam principā būtu jāpiešķir atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu, jo citādi minētais pilsonis faktiski būtu spiests atstāt Savienības teritoriju kopumā un līdz ar to viņam tiktu liegta iespēja faktiski izmantot tiesību, ko viņam piešķir viņa statuss, pašu būtību. Ja tas tā ir, tad attiecīgajai dalībvalstij ir jāatsauc vai vismaz jāaptur atgriešanās lēmums un aizliegums iecerot teritorijā, kas attiecas uz minēto valstspiederīgo.
- 58 Proti, LESD 20. panta mērķim būtu pretrunā piespiest trešās valsts valstspiederīgo uz nenoteiktu laiku atstāt Savienības teritoriju, lai panāktu viņam piemērojamā aizlieguma iecerot šajā teritorijā atsaukšanu vai apturēšanu, ja iepriekš netiek veikta pārbaude, vai starp šo trešās valsts valstspiederīgo un Savienības pilsoni, viņa ģimenes locekli, nav tādu atkarības attiecību, kuru dēļ šis pēdējais būtu spiests pavadīt trešās valsts valstspiederīgo uz viņa izcelsmes valsti, lai gan tieši šādu atkarības attiecību dēļ minētajam trešās valsts valstspiederīgajam principā būtu jāpiešķir atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu.
- 59 Pretēji Beļģijas valdības apgalvojumam šis secinājums nav atspēkojams ar Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punktu un 11. panta 3. punktu.
- 60 Ir taisnība, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/115 11. panta 3. punkta pirmo daļu dalībvalstis var apsvērt atgriešanās lēmumam, kurā ir noteikts termiņš brīvprātīgai izceļošanai, pievienotā iecerēšanas aizlieguma atsaukšanu vai pārtraukšanu, ja trešās valsts valstspiederīgais ir atstājis teritoriju saskaņā ar minēto lēmumu. Tomēr ir jāatzīmē, ka šā paša 11. panta 3. punkta trešajā un ceturtajā daļā Savienības likumdevējs dalībvalstīm ir paredzējis iespēju atsaukt vai apturēt šādu aizliegumu īpašos gadījumos arī citu iemeslu dēļ, kas nav minēti šīs tiesību normas pirmajā daļā, neprecizējot minētajās daļās, ka trešās valsts valstspiederīgajam, uz kuru attiecas iecerēšanas aizlieguma lēmums, ir jābūt izceļojušajam no attiecīgās dalībvalsts teritorijas.
- 61 Līdz ar to Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punkts un 11. panta 3. punkts, pretēji Beļģijas valdības apgalvotajam, neliedz dalībvalstīm atsaukt vai apturēt aizliegumu iecerot teritorijā, ja atgriešanās lēmums nav ticis izpildīts un trešās valsts valstspiederīgais atrodas dalībvalstu teritorijā.
- 62 No tā izriet, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dalībvalsts praksi, saskaņā ar kuru uzturēšanās pieteikums ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kuru tās teritorijā ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kam ir šis dalībvalsts pilsonība un kas

nekad nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību, netiek izskatīts tikai tādēļ vien, ka uz šo trešās valsts valstspiederīgo attiecas aizliegums ieceļot minētajā teritorijā, neizvērtējot, vai starp šo Savienības pilsoni un šo trešās valsts valstspiederīgo pastāv tāda veida atkarības attiecības, ka, atsakoties piešķirt pēdējam atvasinātas uzturēšanās tiesības, minētais Savienības pilsonis faktiski būtu spiests atstāt Savienības teritoriju kopumā un tādējādi viņam tiktu liegta iespēja efektīvi izmantot tiesību, ko viņam piešķir viņa statuss, pašu būtību.

Par atkarības attiecību, kas pamatlietās varētu pamatot atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu, esību

- 63 Otrām kārtām, ir jāizvērtē apstākļi, kādos apvienotajās pamatlietās varētu materializēties atkarības attiecības, kas varētu pamatot atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu.
- 64 Šajā ziņā ir jānorāda, ka attiecīgi *K.A.*, *M.Z.* un *B.A.* celtās prasības pamatlietās attiecas uz uzturēšanās pieteikumiem ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ko iesnieguši pilngadīgi trešo valstu valstspiederīgie, kuru tēvs vai partneris, arī pilngadīgs, ir Beļģijas valstspiederīgais. Savukārt *M.J.*, *N.N.N.*, *O.I.O.* un *R.I.* celtās prasības pamatlietā attiecas uz uzturēšanās pieteikumiem ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ko iesnieguši pilngadīgi trešo valstu valstspiederīgie, kuru nepilngadīgais bērns ir Beļģijas valstspiederīgais.
- 65 No vienas puses, runājot par pamatlietām, kurās prasītāji attiecīgi ir *K.A.*, *M.Z.* un *B.A.*, vispirms ir jāuzsver, ka – atšķirībā no nepilngadīgajiem, it īpaši, ja tie ir mazgadīgi bērni, kā attiecīgie Savienības pilsoņi lietā, kurā pasludināts 2011. gada 8. marta spriedums *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), – pieaugušais principā spēj dzīvot no saviem ģimenes locekļiem neatkarīgu dzīvi. No tā izriet, ka tādu atkarības attiecību atzišana starp diviem pieaugušajiem, vienas ģimenes locekļiem, kas rada atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu, ir iedomājama tikai izņēmuma gadījumos, kad, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, attiecīgā persona nekādi nevarētu tikt nošķirta no sava ģimenes locekļa, no kura tā ir atkarīga.
- 66 Šoreiz nevienā no trim pamatlietām, kurās ir runa par ģimenes attiecībām starp pilngadīgajiem, Tiesai iesniegtajos lietās materiālos neatklājas tādas atkarības attiecības, kas pamatotu atvasinātu uzturēšanās tiesību saskaņā ar LESD 20. pantu piešķiršanu trešās valsts valstspiederīgajam.
- 67 Tādējādi, pirmkārt, attiecībā uz *K.A.* iesniedzējtiesa ir tikai konstatējusi, ka viņš ir sava tēva, Beļģijas pilsoņa, apgādībā, bet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu vai *K.A.* iesniegtajiem apsvērumiem nav redzams, ka šī atkarības saikne varētu būt tāda, ka viņas tēvs būtu spiests atstāt Savienības teritoriju, ja *K.A.* tiktu atteiktas tiesības uzturēties Beļģijā.
- 68 Otrkārt, runājot par *M.Z.*, viņš no sava tēva, Beļģijas valstspiederīgā, ir atkarīgs tikai finansiāli. Kā ģenerāladvokāte būtībā ir norādījusi savu secinājumu 79. punktā, šāda tīri finansiāla atkarība nav acīmredzami tāda, lai spiestu *M.Z.* tēvu, Beļģijas valstspiederīgo, atstāt Savienības teritoriju kopumā, ja *M.Z.* tiktu atteikts piešķirt tiesības uzturēties Beļģijā.
- 69 Treškārt, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nekas nav norādīts par to, ka starp *B.A.* un viņa likumīgo dzīvesbiedru būtu jēlkāda atkarības situācija.
- 70 No otras puses, runājot par pamatlietu prasībām, ko cēluši *M.J.*, *N.N.N.*, *O.I.O.* un *R.I.*, būtu jāatgādina, ka Tiesa, lai noteiktu, vai atteikums atzīt atvasinātas uzturēšanās tiesības bērna, Savienības pilsoņa, vecākam, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, liedz šim bērnam efektīvi izmantot tiesību, ko viņam piešķir viņa statuss, pašu būtību, liekot šim bērnam faktiski pavadīt savu vecāku un līdz ar to atstāt Savienības teritoriju kopumā, par atbilstošiem elementiem uzskatīja jautājumu par bērna aizgādību, kā arī to, vai šī bērna likumīgo, finansiālo vai emocionālo apgādību ir uzņēmis vecāks, kas ir trešās valsts valstspiederīgais (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez* u.c., C-133/15, EU:C:2017:354, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 71 Konkrētāk, lai novērtētu risku, vai bērns, Savienības pilsonis, varētu būt spiests atstāt Savienības teritoriju, ja viņa vecākam, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, tiktu atteiktas atvasinātas tiesības uzturēties attiecīgajā dalībvalstī, iesniedzējtiesai katrā pamatlietā ir jāizvērtē, kurš no vecākiem uzņemas faktisko bērna aizgādību un vai pastāv faktiskas atkarības attiecības starp šo bērnu un vecāku, kas ir trešās valsts valstspiederīgais. Šajā vērtējumā kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā tiesības uz ģimenes dzīves neaizskaramību, kas noteiktas Hartas 7. pantā, un šis pants ir jāskata kopsakarā ar pienākumu ņemt vērā bērna intereses, kas atzītas minētās Hartas 24. panta 2. punktā (spriedums, 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez* u.c., C-133/15, EU:C:2017:354, 70. punkts).
- 72 Apstākļi, ka otrs vecāks, ja viņš ir Savienības pilsonis, patiesībā ir spējīgs – un vēlas – viens pats uzņemties ikdienas un faktisko aizgādību pār bērnu, ir atbilstošs elements, taču ar to vien nav pietiekami, lai varētu konstatēt, ka starp vecāku, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, un bērnu nepastāv atkarības attiecības, kuru dēļ bērns būtu spiests atstāt Savienības teritoriju, ja uzturēšanās tiesības tiktu atteiktas šim vecākam, kas ir trešās valsts valstspiederīgais. Tātad šādam konstatējumam saskaņā ar attiecīgā bērna interešu prioritāti ir jābūt balstītam uz visu lietas apstākļu ņemšanu vērā, īpaši bērna vecumu, viņa fizisko un emocionālo attīstību, viņa emocionālo attiecību līmeni gan ar vecāku, kas ir Savienības pilsonis, gan ar vecāku, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, kā arī risku, ka viņa nošķiršana no pēdējā minētā vecāka varētu ietekmēt šā bērna emocionālo līdzsvaru (spriedums, 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez* u.c., C-133/15, EU:C:2017:354, 71. punkts).
- 73 Tādējādi fakts, ka vecāks, trešās valsts valstspiederīgais, dzīvo kopā ar nepilngadīgu bērnu, Savienības pilsoni, ir viens no atbilstošajiem elementiem, kas ir jāņem vērā, lai noteiktu atkarības attiecību esību starp viņiem, taču tas nav nepieciešams nosacījums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 6. decembris, *O. u.c.*, C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 54. punkts).
- 74 Savukārt vienīgi ar faktu, ka attiecībā uz dalībvalsts valstspiederīgo ekonomisku iemeslu dēļ vai arī tādēļ, lai saglabātu ģimenes vienotību Savienības teritorijā, varētu šķīst vēlami, lai viņa ģimenes locekļi, kuriem nav dalībvalsts pilsonības, varētu uzturēties kopā ar viņu Savienības teritorijā, nav pietiekami, lai uzskatītu, ka Savienības pilsonis būs spiests atstāt Savienības teritoriju, ja šādas tiesības netiks piešķirtas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 15. novembris, *Dereci* u.c., C-256/11, EU:C:2011:734, 68. punkts, un 2012. gada 6. decembris, *O. u.c.*, C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 52. punkts).
- 75 Tādējādi ģimenes saišu, vai tās būtu bioloģiskas vai juridiskas, esība starp nepilngadīgu Savienības pilsoni un viņa vecāku, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, nav pietiekama, lai pamatotu, ka šim vecākam saskaņā ar LESD 20. pantu tiek atzītas atvasinātas tiesības uzturēties tās dalībvalsts teritorijā, kuras valstspiederīgais ir nepilngadīgais bērns.
- 76 No šā sprieduma 64.–75. punkta izriet, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:
- ja Savienības pilsonis ir pilngadīgs, tādas atkarības attiecības, kas saskaņā ar šo pantu var pamatot atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršanu attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam, ir iedomājamas tikai izņēmuma gadījumos, kad, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, attiecīgā persona nekādi nevar tikt nošķirta no sava ģimenes locekļa, no kura tā ir atkarīga;
 - ja Savienības pilsonis ir nepilngadīgs, vērtējumam par šādu atkarības attiecību esību bērna prioritārajās interesēs ir jābūt balstītam uz visu lietas apstākļu ņemšanu vērā, īpaši bērna vecumu, viņa fizisko un emocionālo attīstību, viņa emocionālo attiecību līmeni ar katru vecāku, kā arī risku, kādu bērna nošķiršana no vecāka, trešās valsts valstspiederīgā, varētu radīt šā bērna emocionālajam līdzsvaram. Ģimenes saišu esība ar šo valstspiederīgo, vai tās būtu bioloģiskas vai juridiskas, nav pietiekama un kopdzīve ar šādu valstspiederīgo nav nepieciešama, lai pierādītu šādas atkarības attiecības.

Par tāda brīža nozīmi, kad rodas atkarības attiecības

- 77 Trešām kārtām, ir jānoskaidro, vai LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka nav nozīmes tam, ka atkarības attiecības, uz kurām trešās valsts valstspiederīgais atsaucas, lai pamatotu savu uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ir izveidojušās pēc tam, kad attiecībā uz viņu ir pieņemts lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā.
- 78 Šajā ziņā būtu jāatgādina, ka, pirmkārt, uzturēšanās tiesības, kas saskaņā ar LESD 20. pantu tiek atzītas trešo valstu valstspiederīgajiem, Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, ir atvasinātas uzturēšanās tiesības, kuru mērķis ir aizsargāt Savienības pilsoņa pārvietošanās un uzturēšanās brīvības, un, otrkārt, tieši atkarības attiecību starp šo Savienības pilsoni un viņa ģimenes locekli, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, dēļ šā sprieduma 52. punktā izklāstītajā izpratnē šim valstspiederīgajam ir jāatzīst tiesības uzturēties tās dalībvalsts teritorijā, kuras valstspiederīgais ir minētais Savienības pilsonis.
- 79 Šādos apstākļos Savienības pilsonības lietderīgā iedarbība netiktu ievērota, ja uzturēšanās pieteikums ģimenes atkalapvienošanās nolūkā būtu automātiski jānoraida, ja šādas atkarības attiecības starp Savienības pilsoni un viņa ģimenes locekli, trešās valsts valstspiederīgo, ir radušās brīdī, kad uz šo valstspiederīgo jau attiecas atgriešanas lēmums ar tam pievienotu aizliegumu ieceļot teritorijā, kā rezultātā viņam ir zināms par nelikumīgo uzturēšanos. Tādā gadījumā šādas atkarības attiecības starp Savienības pilsoni un trešās valsts valstspiederīgo pēc definīcijas nebūtu bijis iespējams ņemt vērā, pieņemot attiecībā uz valstspiederīgo atgriešanas lēmumu, kam pievienots ieceļošanas aizliegums.
- 80 Visbeidzot, Tiesa 2011. gada 8. marta spriedumā *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) un 2017. gada 10. maija spriedumā *Chavez-Vilchez* u.c. (C-133/15, EU:C:2017:354) jau ir pieļāvusi, ka atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu būtu jāatzīst trešo valstu valstspiederīgajiem, tādu Savienības pilsoņu vecākiem, kuri ir nepilngadīgi un nekad nav izmantojuši savu pārvietošanās brīvību, lai gan brīdī, kad šie bērni ir piedzimuši, viņu vecāki attiecīgās dalībvalsts teritorijā ir uzturējušies nelikumīgi.
- 81 No iepriekš minētā izriet, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka nav nozīmes tam, ka atkarības attiecības, uz kurām trešās valsts valstspiederīgais atsaucas, lai pamatotu savu uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ir izveidojušās pēc tam, kad attiecībā uz viņu ir pieņemts lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā.

Par aizlieguma ieceļot teritorijā galīgumu

- 82 Ceturtām kārtām, būtu jānoskaidro, vai LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka nav nozīmes tam, vai lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgo, ir kļuvis galīgs brīdī, kad viņš iesniedz uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā.
- 83 Šajā ziņā, kā izriet no šā sprieduma 57.–61. punkta, LESD 20. panta lietderīgā iedarbība liek atsaukt vai apturēt šādu ieceļošanas aizliegumu, pat ja tas ir kļuvis galīgs, ja starp šādu trešās valsts valstspiederīgo un Savienības pilsoni, viņa ģimenes locekli, ir tādas atkarības attiecības, ka tās pamato atvasinātu tiesību uzturēties attiecīgās dalībvalsts teritorijā piešķiršanu šim valstspiederīgajam saskaņā ar šo 20. pantu.
- 84 No tā izriet, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka nav nozīmes tam, vai lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgo, ir kļuvis galīgs brīdī, kad viņš iesniedz uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā.

Par aizlieguma iecelot teritorijā pamatiem

- 85 Piektām kārtām, ir jānoskaidro, vai LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka nav nozīmes tam, vai aizliegums iecelot teritorijā, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš ir iesniedzis uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ir pamatots ar viņa pienākuma atgriezties neievērošanu vai ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem.
- 86 Ievadā būtu jāuzsver, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/115 11. panta 1. punktu dalībvalstīm ir pienākums pieņemt lēmumu par aizliegumu iecelot teritorijā, ja trešās valsts valstspiederīgais, uz kuru attiecas atgriešanās lēmums, nav ievērojis pienākumu atgriezties vai ja viņam nav noteikts brīvprātīgas izceļošanas termiņš, un tāds gadījums saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 4. punktu var būt tad, ja attiecīgā persona apdraud sabiedrisko kārtību, sabiedrības drošību vai valsts drošību.
- 87 Pirmkārt, runājot par atgriešanās pienākuma neievērošanu, būtu jānorāda, ka nav nozīmes tam, vai iecelšanas aizliegums ir ticis noteikts šāda iemesla dēļ.
- 88 Ņemot vērā iemeslus, kas izklāstīti šā sprieduma 53.–62. punktā, kā arī 79. un 80. punktā, uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ko tās teritorijā ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, dalībvalsts nevar atteikties izskatīt, pamatojoties tikai uz to, ka, neievērodams savu pienākumu atgriezties, šis valstspiederīgais minētajā teritorijā uzturas nelikumīgi, iepriekš nepārbaudot, vai starp šo trešās valsts valstspiederīgo un Savienības pilsoni, viņa ģimenes locekli, nepastāv tādas atkarības attiecības, kas liek šim valstspiederīgajam piešķirt atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu.
- 89 Turklāt būtu jāatgādina, ka, pirmkārt, tiesības uzturēties uzņēmējā dalībvalstī, kas ar LESD 20. pantu ir atzītas trešās valsts valstspiederīgajam, Savienības pilsoņa ģimenes loceklim, tieši izriet no šī panta un ar tām netiek prezumēts, ka trešās valsts valstspiederīgajam jau ir cita uzturēšanās atļauja attiecīgās dalībvalsts teritorijā, un, otrkārt, tā kā uzturēšanās tiesībām šim trešās valsts valstspiederīgajam ir jābūt atzītām līdz ar atkarības attiecību rašanos starp šo valstspiederīgo un Savienības pilsoni, no šī brīža un kamēr ilgst šīs atkarības attiecības, minētais valstspiederīgais vairs nevar tikt uzskatīts par tādu, kurš nelikumīgi uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā Direktīvas 2008/115 3. panta 2. punkta nozīmē.
- 90 Otrkārt, runājot par apstākli, ka aizliegums iecelot teritorijā izriet no sabiedriskās kārtības apsvērumiem, Tiesa jau ir nospriedusi, ka LESD 20. pants neietekmē dalībvalstu iespēju atsaukties uz izņēmumu saistībā it īpaši ar sabiedriskās kārtības uzturēšanu un valsts drošības saglabāšanu. Ņemot to vērā, tā kā prasītāju situācija pamatlietās ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, tās novērtējumā ir jāņem vērā tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir paredzētas Hartas 7. pantā, un šis pants vajadzības gadījumā ir jālasa kopsakarā ar pienākumu ņemt vērā bērna intereses, kas ir atzītas Hartas 24. panta 2. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 81. punkts, un 2016. gada 13. septembris, *CS*, C-304/14, EU:C:2016:674, 36. punkts).
- 91 Turklāt kā atkāpes no Savienības pilsoņu vai viņu ģimenes locekļu uzturēšanās tiesībām pamatojums “sabiedriskās kārtības” un “valsts drošības” jēdzieni ir jāsaprot šauri. Tādējādi “sabiedriskās kārtības” jēdziens katrā ziņā nozīmē, ka papildus sabiedriskiem traucējumiem, ko rada jebkurš likumpārkāpums, pastāv faktiski, attiecīgajā brīdī esošs un pietiekami nopietns apdraudējums, kas skar kādu no sabiedrības pamatinteresēm. Savukārt runājot par “valsts drošības” jēdzienu, no Tiesas judikatūras izriet, ka šis jēdziens ietver gan dalībvalsts iekšējo, gan ārējo drošību, tāpēc nopietns valsts iestāžu un dienestu darbības apdraudējums, kā arī iedzīvotāju izdzīvošana, tāpat kā ārējo attiecību vai tautu mierīgas līdzspastāvēšanas būtiska traucējuma risks vai arī militāro interešu apdraudējums var ietekmēt valsts drošību. Tiesa vēl ir nospriedusi, ka cīņa pret noziedzību, kas ir saistīta ar narkotiku tirdzniecību organizētā grupā, vai pret terorismu ietilpst “valsts drošības” jēdzienā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 82. un 83. punkts, kā arī 2016. gada 13. septembris, *CS*, C-304/14, EU:C:2016:674, 37.–39. punkts).

- 92 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka, ja uzturēšanās tiesību atteikums ir balstīts uz reāla, pašreizēja un pietiekami nopietna apdraudējuma pastāvēšanu sabiedriskajai kārtībai vai valsts drošībai, ņemot vērā īpaši trešās valsts valstspiederīgā izdarītos noziedzīgos nodarījumus, šāds atteikums atbilstu Savienības tiesībām, pat ja tas Savienības pilsonim, viņa ģimenes loceklim, radītu pienākumu atstāt Savienības teritoriju (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 84. punkts, un 2016. gada 13. septembris, *CS*, C-304/14, EU:C:2016:674, 40. punkts).
- 93 Taču šāds secinājums nevar tikt izdarīts automātiski, pamatojoties tikai uz ieinteresētās personas iepriekšējo kriminālsodāmību. Tas var izrietēt attiecīgā gadījumā tikai no konkrēta visu aktuālo un atbilstošu lietas apstākļu vērtējuma, ievērojot samērīguma principu, bērna interešu prioritāti un pamattiesības, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa (spriedumi, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 85. punkts, un 2016. gada 13. septembris, *CS*, C-304/14, EU:C:2016:674, 41. punkts).
- 94 Tādējādi, izdarot šo vērtējumu, it īpaši ir jāņem vērā attiecīgā indivīda personīgā uzvedība, ieinteresētās personas uzturēšanās attiecīgās dalībvalsts teritorijā ilgums un likumīgums, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un smagums, ieinteresētās personas pašreizējās bīstamības sabiedrībai pakāpe, iespējamo iesaistīto bērnu vecums un viņu veselības stāvoklis, kā arī viņu ģimenes un ekonomiskā situācija (spriedumi, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 86. punkts, un 2016. gada 13. septembris, *CS*, C-304/14, EU:C:2016:674, 42. punkts).
- 95 Taču no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā aplūkojamā valsts prakse neprasa valsts kompetentajai iestādei veikt šādu konkrētu vērtējumu par visiem lietas atbilstošajiem apstākļiem, pirms tā noraida uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kas iesniegts tādos apstākļos kā pamatlietās.
- 96 Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka no iesniedzējtiesā apstrīdētajiem lēmumiem neizriet, ka šāds konkrēts vērtējums būtu veikts, pieņemot atgriešanas lēmumu, kurš papildināts ar ieceļošanas aizliegumu, kas attiecas uz katru no pamatlietu prasītājiem. Katrā ziņā, pat pieņemot, ka tas tā būtu, kompetentajai valsts iestādei brīdī, kad tā grasās noraidīt uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ko iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, tik un tā ir pienākums izvērtēt, vai kopš atgriešanas lēmuma pieņemšanas faktiskie apstākļi nav mainījušies tā, ka uzturēšanās tiesības viņam vairs nevar tikt atteiktas (pēc analogijas skat. spriedumus, 2004. gada 29. aprīlis, *Orfanopoulos* un *Oliveri*, C-482/01 un C-493/01, EU:C:2004:262, 79. un 82. punkts, kā arī 2004. gada 11. novembris, *Cetinkaya*, C-467/02, EU:C:2004:708, 45. un 47. punkts).
- 97 No tā izriet, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka nav nozīmes tam, vai aizliegums ieceļot teritorijā, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš ir iesniedzis uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ir pamatots ar atgriešanās pienākuma neievērošanu. Ja šāds lēmums ir pamatots ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem, tie var likt atteikt piešķirt šim trešās valsts valstspiederīgajam atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar šo pantu tikai tad, ja no visu lietas apstākļu konkrēta vērtējuma, ievērojot samērīguma principu, iespējami iesaistītā bērna vai bērnu interešu prioritāti un pamattiesības, izriet, ka ieinteresētā persona rada reālu, pašreizēju un pietiekami nopietnu apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai.

Par trešo jautājumu

- 98 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/115 5. pants, kā arī Hartas 7. un 24. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts praksi, saskaņā ar kuru attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, uz kuru jau attiecas atgriešanas lēmums, kas papildināts ar lēmumu par ieceļošanas aizliegumu, kurš joprojām ir spēkā, atgriešanas lēmums tiek pieņemts, neņemot vērā viņa

ģimenes dzīves apstākļus un īpaši viņa nepilngadīgā bērna intereses, kas ir minētas uzturēšanās pieteikumā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kurš ir iesniegts pēc šāda aizlieguma iecerot teritorijā noteikšanas.

- 99 Ņemot vērā atbildi uz pirmo un otro jautājumu, trešais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas tikai uz gadījumu, kad trešās valsts valstspiederīgais nevar iegūt atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu.
- 100 No šīs perspektīvas vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/115 preambulas 2. apsvērumu tās mērķis ir ieviest efektīvu izraidīšanas un atgriešanas politiku, pamatojoties uz kopīgiem standartiem, lai attiecīgo personu atgriešana notiktu humāni un pilnībā ievērojot viņu pamattiesības, kā arī cieņu. Kā jau izriet gan no Direktīvas 2008/115 nosaukuma, gan no tās 1. panta, ar šo direktīvu šajā ziņā ir ieviesti “kopīgi standarti un procedūras”, kas jāpiemēro katrai dalībvalstij attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi (spriedums, 2014. gada 5. novembris, *Mukarubega*, C-166/13, EU:C:2014:2336, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 101 Turklāt no šīs direktīvas preambulas 6. apsvēruma izriet, ka dalībvalstīm attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri to teritorijā uzturas nelikumīgi, taisnīgas un pārskatāmas procedūras noslēgumā ir jāpieņem šīs direktīvas 6. panta 1. punktā paredzēts atgriešanas lēmums.
- 102 Konkrētāk, piemērojot Direktīvas 2008/115 5. pantu, kura nosaukums ir “Neizdošana, bērna intereses, ģimenes dzīve un veselības stāvoklis”, dalībvalstīm, īstenojot minēto direktīvu, pirmkārt, pienācīgi ir jāņem vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā bērna intereses, ģimenes dzīve un veselības stāvoklis un, otrkārt, jāievēro neizraidīšanas princips (spriedums, 2014. gada 11. decembris, *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 48. punkts).
- 103 No tā izriet, ka, ja kompetentā valsts iestāde ir iecerējusi pieņemt atgriešanas lēmumu, šai iestādei noteikti ir jāievēro Direktīvas 2008/115 5. pantā noteiktie pienākumi un šajā sakarā jāuzklausā attiecīgā persona. Šajā ziņā šai personai uzklaušīšanas gaitā ir jāsadarbības ar kompetento valsts iestādi, lai sniegtu visu atbilstošu informāciju par savu personīgo un ģimenes situāciju, it īpaši informāciju, kas varētu būt pamats nepieņemt atgriešanas lēmumu (spriedums, 2014. gada 11. decembris, *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 49. un 50. punkts).
- 104 Tādējādi Direktīvas 2008/115 5. pants nepieļauj, ka dalībvalsts pieņem atgriešanas lēmumu, neņemot vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā atbilstošos ģimenes dzīves apstākļus, ko šis valstspiederīgais ir norādījis, pamatojot uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, lai iebilstu pret šāda lēmuma pieņemšanu, pat ja par šo valstspiederīgo ir jau pieņemts atgriešanas lēmums, kas papildināts ar aizliegumu iecerot teritorijā.
- 105 Tomēr, kā jau ir uzsvērts šā sprieduma 103. punktā, ieinteresētajai personai ir pienākums lojāli sadarboties ar kompetento valsts iestādi. Šis lojālas sadarbības pienākums viņam liek nekavējoties informēt minēto iestādi par visām svarīgajām izmaiņām ģimenes dzīvē. Trešās valsts valstspiederīgā tiesības uz to, lai pirms atgriešanas lēmuma pieņemšanas tiktu ņemtas vērā izmaiņas viņa ģimenes situācijā, nevar tikt izmantotas, lai nebeidzami atsāktu vai pagarinātu administratīvo procedūru (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 5. novembris, *Mukarubega*, C-166/13, EU:C:2014:2336, 71. punkts).
- 106 Tādējādi, ja, kā tas ir pamatlietās, par trešās valsts valstspiederīgo jau ir pieņemts atgriešanas lēmums un ciktāl šīs pirmās procedūras norisē viņš ir varējis norādīt savas ģimenes dzīves faktus, kas tajā laikā jau pastāvējuši un kas pamato viņa uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kompetentajai valsts iestādei nebūtu jāpārmet, ka tā vēlāk ierosinātajā atgriešanas procedūrā neņem vērā šos faktus, kuri ieinteresētajai personai būtu bijuši jānorāda iepriekšējā procedūras stadijā.

107 Līdz ar to uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts praksi, saskaņā ar kuru attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, uz kuru jau attiecas atgriešanas lēmums, kas papildināts ar aizliegumu ieceļot teritorijā, kurš joprojām ir spēkā, atgriešanas lēmums tiek pieņemts, neņemot vērā viņa ģimenes dzīves apstākļus un īpaši viņa nepilngadīgā bērna intereses, kas ir minētas uzturēšanās pieteikumā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kurš ir iesniegts pēc šāda aizlieguma ieceļot teritorijā pieņemšanas, izņemot gadījumu, ja ieinteresētā persona šos faktus būtu varējusi norādīt agrāk.

Par ceturto jautājumu

108 Ņemot vērā atbildes uz pirmo, otro un trešo jautājumu, atbilde uz ceturto jautājumu vairs nav jāsniedz.

Par tiesāšanās izdevumiem

109 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, it īpaši tās 5. un 11. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neaizliedz tādu dalībvalsts praksi, saskaņā ar kuru uzturēšanās pieteikums ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kuru tās teritorijā ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kam ir šis dalībvalsts pilsonība un kas nekad nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību, netiek izskatīts tikai tādēļ vien, ka uz šo trešās valsts valstspiederīgo attiecas aizliegums ieceļot minētajā teritorijā.

2) LESD 20. pants ir jāinterpretē šādi:

- tas nepieļauj dalībvalsts praksi, saskaņā ar kuru tāds pieteikums netiek izskatīts tikai šāda iemesla dēļ, neizvērtējot, vai starp šo Savienības pilsoni un šo trešās valsts valstspiederīgo pastāv tāda veida atkarības attiecības, ka, atsakoties piešķirt pēdējam atvasinātas uzturēšanās tiesības, minētais Savienības pilsonis faktiski būtu spiests atstāt Savienības teritoriju kopumā un tādējādi viņam tiktu liegta iespēja efektīvi izmantot tiesību, ko viņam piešķir viņa statuss, pašu būtību;
- ja Savienības pilsonis ir pilngadīgs, tādas atkarības attiecības, kas saskaņā ar šo pantu var pamatot atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršanu attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam, ir iedomājamas tikai izņēmuma gadījumos, kad, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, attiecīgā persona nekādi nevarētu tikt nošķirta no sava ģimenes locekļa, no kura tā ir atkarīga;
- ja Savienības pilsonis ir nepilngadīgs, vērtējumam par šādu atkarības attiecību esību bērna prioritārājās interesēs ir jābūt balstītam uz visu lietas apstākļu ņemšanu vērā, īpaši bērna vecumu, viņa fizisko un emocionālo attīstību, viņa emocionālo attiecību līmeni ar katru vecāku, kā arī risku, kādu bērna nošķiršana no vecāka, trešās valsts valstspiederīgā, varētu radīt šī bērna emocionālajam līdzsvaram; ģimenes saišu esība ar šo valstspiederīgo, vai tās būtu bioloģiskas vai juridiskas, nav pietiekama un kopsdzīve ar šādu valstspiederīgo nav nepieciešama, lai pierādītu šādas atkarības attiecības;

- nav nozīmes faktam, ka atkarības attiecības, uz kurām trešās valsts valstspiederīgais atsaucas, lai pamatotu savu uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ir izveidojušās pēc tam, kad attiecībā uz viņu ir pieņemts lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā;
 - nav nozīmes faktam, ka lēmums par aizliegumu ieceļot teritorijā, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgo, ir kļuvis galīgs brīdī, kad viņš iesniedz uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, un
 - nav nozīmes faktam, ka aizliegums ieceļot teritorijā, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš ir iesniedzis uzturēšanās pieteikumu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ir pamatots ar atgriešanās pienākuma neievērošanu; ja šāds lēmums ir pamatots ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem, tie var izraisīt atteikumu piešķirt šim trešās valsts valstspiederīgajam atvasinātas uzturēšanās tiesības saskaņā ar šo pantu tikai tad, ja no visu lietas apstākļu konkrēta vērtējuma, ievērojot samērīguma principu, iespējami iesaistītā bērna vai bērnu interešu prioritāti un pamattiesības, izriet, ka ieinteresētā persona rada reālu, pašreizēju un pietiekami nopietnu apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai.
- 3) Direktīvas 2008/115 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts praksi, saskaņā ar kuru attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, uz kuru jau attiecas atgriešanās lēmums, kas papildināts ar ieceļošanas aizliegumu, kurš joprojām ir spēkā, atgriešanās lēmums tiek pieņemts, neņemot vērā viņa ģimenes dzīves apstākļus un īpaši viņa nepilngadīgā bērna intereses, kas ir minētas uzturēšanās pieteikumā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, kurš ir iesniegts pēc šāda ieceļošanas aizlieguma pieņemšanas, izņemot gadījumu, ja ieinteresētā persona šos faktus būtu varējusi norādīt agrāk.

[Paraksti]